

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania D. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o składki,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 9 lipca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 28 listopada 2018 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującego się D. S. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 24 stycznia 2018 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 5 lipca 2017 r. określającej wysokość zadłużenia odwołującego się z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Odwołujący się D. S. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada 2018 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 8 ust. 6 pkt 1 w związku z art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13

października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia, podnosząc, że ocena Sądu drugiej instancji, zgodnie z którą skarżący posiada zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, opierała się na niczym niepotwierdzonym założeniu, że skarżący podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności w spornym okresie. Tymczasem wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 października 2014 r. dotyczył jedynie ustalenia, które ustawodawstwo, to jest państwa miejsca wykonywania pracy najemnej czy też miejsca prowadzenia działalności gospodarczej ma zastosowanie wobec skarżącego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w jakim zakresie. Z wyroku tego i poprzedzającej go decyzji z dnia 14 lutego 2014 r. nie wynikało natomiast, czy na skarżącym ciąży obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej również w okresie późniejszym. Kwestia ta nie została w ogóle rozstrzygnięta. Ponadto poczynienie przez organ rentowy zmian w prowadzonych rejestrach po zakończeniu sprawy o ustalenie ustawodawstwa właściwego skutkujących przypisaniu skarżącemu zadłużenia bez wydania w tym zakresie decyzji (czy podlega on obowiązkowym ubezpieczeniom) nie mogło stanowić dowodu na istnienie po stronie skarżącego zaległości. W tej zaś sytuacji nie można uznać, że doszło do rozpatrzenia istoty sprawy, ponieważ wyłącznie zachowanie prawidłowego trybu przez przeprowadzenie odpowiednich postępowań w kolejności, to jest ustalenie właściwego ustawodawstwa, podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz określenie wysokości zadłużenia z tytułu składek daje gwarancję ochrony interesów ubezpieczonego. Niedopuszczalne jest natomiast pomijanie któregośkolwiek z wymienionych etapów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1),

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu

podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Skarżący, opisując uchybienia, których miał dopuścić się Sąd drugiej instancji, zupełnie ignoruje bowiem to, że prawomocne rozstrzygnięcie kwestii dotyczącej właściwego ustawodawstwa przesądzało dalsze stosowanie w stosunku do niego ustawodawstwa polskiego, a zatem także uregulowań zawartych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Nie było bowiem przedmiotem sporu w tamtym postępowaniu, że skarżący przed dniem 1 kwietnia 2013 r. prowadził rozpoczętą wcześniej pozarolniczą działalność gospodarczą na terenie Polski i z tego tytułu podlegał z mocy prawa, na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Zgłaszając podjęcie zatrudnienia u pracodawcy słowackiego, nadal prowadził zaś wspomnianą działalność gospodarczą, a możliwość ustalenia dla siebie ustawodawstwa słowackiego wiązał ze spełnieniem kryteriów określonych w art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr (...) z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, zgodnie z którym osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich, podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną. Przesłanką stosowania tego przepisu jest więc właśnie równoczesne wykonywanie pracy w dwóch państwach członkowskich. Prawomocne rozstrzygnięcie, że w stosunku do skarżącego również w okresie od kwietnia 2013 r. miało zastosowanie w zakresie zabezpieczenia społecznego ustawodawstwo polskie powodowało natomiast, że na podstawie powołanych wcześniej przepisów

ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nadal podlegał on obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia na terenie Polski pozarolniczej działalności gospodarczej, której jak sam twierdził nie wyrejestrował. W tej sytuacji organ rentowy nie miał żadnych podstaw do wydawania decyzji o podleganiu przez skarżącego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, zwłaszcza że taka decyzja miałaby wyłącznie deklaratoryjny charakter, skoro podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym następuje z mocy prawa, po spełnieniu warunków przewidzianych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Konsekwencją podlegania ubezpieczeniom społecznym jest z kolei ciążący na ubezpieczonym (takim jak skarżący) obowiązek uiszczania składek na te ubezpieczenia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.